

ORDIN ADMINISTRATIE PUBLICA 3124/2017	<i>Vigoare</i>
Emitent: Ministerul Educatiei si Cercetarii Domenii: Invatamint	M.O. 117/2017
Ordin privind aprobarea Metodologiei pentru asigurarea suportului necesar elevilor cu tulburari de invatare	

M.Of.Nr.117 din 10 februarie 2017

**ORDIN Nr.3124
privind aprobarea Metodologiei pentru asigurarea
suportului necesar elevilor cu tulburari de invatare**

In baza prevederilor Ordonantei de urgenta a Guvernului [nr. 1/2017](#) privind stabilirea unor masuri in domeniul administratiei publice si pentru modificarea si completarea unor acte normative, in temeiul prevederilor art. 473 din Legea educatiei nationale [nr. 1/2011](#), cu modificarile si completarile ulterioare, si al Hotararii Guvernului [nr. 26/2017](#) privind organizarea si functionarea Ministerului Educatiei Nationale,

ministrul educatiei nationale emite prezentul ordin.

Art. 1. - Se aproba Metodologia pentru asigurarea suportului necesar elevilor cu tulburari de invatare, prevazuta in anexa care face parte integranta din prezentul ordin.

Art. 2. - Prezentul ordin se publica in Monitorul Oficial al Romaniei, Partea I.

Art. 3. - Directia generala invatamant preuniversitar, Directia generala management si resurse umane, Directia minoritati, Directia generala buget finante, inspectoratele scolare judetene/al municipiului Bucuresti si unitatile de invatamant preuniversitar duc la indeplinire prevederile prezentului ordin.

Ministrul educatiei nationale,
Pavel Nastase

Bucuresti, 20 ianuarie 2017.
Nr. 3.124.

ANEXA

**METODOLOGIA
pentru asigurarea suportului necesar
elevilor cu tulburari de invatare**

Capitolul I
Dispozitii generale

Art. 1. - (1) Prezenta metodologie reglementeaza procedurile de evaluare adecvate pentru depistarea tulburarilor de invatare (dislexie, disgrafie si discalculie) ale elevilor, precum si tipul de interventie pentru asigurarea invatarii individualizate si personalizate in cazul acestora.

(2) Prezenta metodologie nu se refera la categoria copiilor/elevilor cu dificultati de invatare, care este reglementata de legislatia actuala in vigoare.

Art. 2. - Principiile care stau la baza interventiei sunt cele prevazute in art.

3 din Legea educatiei nationale [nr. 1/2011](#), cu modificarile si completarile ulterioare.

Art. 3. - Scopul prezentelor norme metodologice si obiectivele acestora sunt:

a) garantarea dreptului la educatie al tuturor elevilor identificati cu tulburari de invatare;

b) favorizarea succesului scolar al elevilor prin masuri didactice de sustinere, garantarea unei formari adecvate si promovarea dezvoltarii potentialului fiecarui elev;

c) reducerea dificultatilor relationale si emotionale, secundare tulburarilor de invatare;

d) adoptarea unor forme de verificare si de evaluare adecvate necesitatii formative a elevilor;

e) pregatirea cadrelor didactice, profesorilor de sprijin, profesorilor psihologi, logopezilor, profesorilor consilieri scolari, precum si responsabilizarea si sensibilizarea parintilor in confruntarea cu problemele legate de tulburarile de invatare;

f) favorizarea diagnosticarii precoce a elevilor si stabilirea parcursurilor didactice reabilitative;

g) cresterea comunicarii si colaborarii intre familie, scoala, centrele judetene de resurse si asistenta educationala/Centrul Municipiului Bucuresti de Resurse si Asistenta Educationala (CJRAE/CMBRAE) si medicii de familie, pe parcursul instruirii si formarii;

h) asigurarea oportunitatilor egale de dezvoltare a tuturor capacitatilor elevilor, necesare in mediul social si profesional.

Art. 4. - (1) Beneficiarii prezentei reglementari sunt elevii inscrisi in sistemul de invatamant preuniversitar, depistati cu tulburari de invatare.

(2) Evaluarea capacitatii de invatare in vederea depistarii tulburarilor de invatare este realizata de catre specialisti.

Art. 5. - In intelesul prezentei metodologii, termenii si expresiile de mai jos au urmatoarele semnificatii:

a) tulburari de invatare, denumite in continuare tulburari specifice de invatare (TSI) - desemneaza un grup eterogen de tulburari ce afecteaza procesul tipic de achizitie a abilitatilor scolare (de citire, exprimare in scris si matematica): dislexie, disgrafie (inclusiv disortografia), discalculie. Aceasta nu este o consecinta a lipsei oportunitatilor de invatare sau a lipsei motivatiei pentru invatare, nu este rezultatul unei dizabilitati intelectuale, a unui intelect liminar, deficit senzorial (de exemplu, auditiv, vizual, motor), a tulburarilor afective si emotionale de natura psihiatrica, a altor tulburari de (neuro) dezvoltare (de exemplu, TSA - tulburari de spectru autist, ADHD - tulburarea de deficit de atentie si hiperactivitate) si nu este cauzata de nicio forma de trauma cerebrala sau maladie de achizitie. Dislexia, disgrafia si discalculia pot aparea izolat sau se pot asocia. Acestea reprezinta o tulburare de origine biologica, nefiind o consecinta a absentei oportunitatilor de invatare, a existentei unor conditii incapacitante sau a unor conditii defavorabile invatarii;

b) dislexia este o tulburare specifica a abilitatilor de citire (in privinta corectitudinii, fluentei, comprehensiunii), care nu sunt dezvoltate la nivelul asteptat prin raportare la nivelul de dezvoltare intelectuala, nivelul de scolarizare si varsta persoanei;

c) disgrafia cuprinde toate formele de perturbari ale procesului tipic de achizitie a exprimarii in scris (erori la nivelul literelor, erori sintactice si erori de punctuatie, organizarea grafica a paragrafelor);

d) discalculia este o tulburare specifica de invatare care se exprima prin perturbari ale procesului tipic de achizitie a abilitatilor matematice (simt numeric, memorarea tablei adunarii si inmultirii, calcul corect sau fluent, rationament matematic acurat);

e) risc de dezvoltare a tulburarilor specifice de invatare - prezenta unor semne, in prescolaritate si debutul miciei scolaritati, care sa indice posibilitatea dezvoltarii unor tulburari specifice de invatare. Indicatorii sunt reprezentati de anumite deficite/disfunctii la nivelul unor abilitati considerate preachizitii ale citit-scrisului, numeratiei si calculului matematic. Indicatorii riscului de dezvoltare a acestor tulburari pot fi observabili in diferite domenii: limbaj

(expresiv, la nivel de vocabular, complexitate morfosintactica, pragmatica, articulare; receptiv, sub aspectul perceptiei sau intelegerii vorbirii, inclusiv al procesarilor fonologice; dislalia prelungita, persistenta), motor (coordonare, miscari grosiere si fine, echilibru, coordonare oculomotorie, grafomotorie), psihomotor (ritm, schema corporala, orientare spatiotemporală, inclusiv lateralitate), cognitiv (atentie, perceptie, memorie vizuala sau auditiva, memorie de lucru sau de lunga durata, invatare intermodala, operatii cognitive);

f) dificultatile de invatare desemneaza o categorie de cerinte educationale speciale (CES) ca urmare a interventiei unor factori extrinseci (scolari, familiali, sociali), dar si a unor factori intrinseci psihoafectivi. Dificultatile de invatare pot fi remediate si, de cele mai multe ori, se exprima sub forma unor intarzieri si nu a unor perturbari ale procesului tipic de achizitie. Dificultati de invatare pot aparea si secundar unui nivel intelectual liminar, prezentei deficientelor senzoriale, prezentei ADHD, tulburarilor emotionale severe, bilingvism;

g) adaptarea curriculara - orice masura prin care se accesibilizeaza curriculumul national in raport cu nevoile speciale/cerintele educationale speciale ale elevilor. In acest context se pot stabili mai multe niveluri de adaptare, de la adaptarea contextului fizic, a metodelor de predare si pana la adaptarea continuturilor si a cerintelor curriculare;

h) augmentarea curriculara - presupune imbogatirea standardelor curriculare cu strategii de procesare executiva care faciliteaza achizitia si generalizarea informatiei. Metodele de augmentare a curriculumului includ: strategii de invatare sau cognitive, strategii de invatare orientate pe elev, strategii de stimulare a autodeterminarii. Modificarea curriculumului presupune ca echipa implicata in elaborarea planului educational personalizat (PEP) sa adauge in continutul formal al curriculumului elevului ceea ce nu se afla in curriculumul general;

i) grad de severitate - un specificator al TSI care cuprinde trei grade (usor, moderat si sever) si care indica nivelul de extindere a tulburarii de invatare in raport cu abilitatile scolare afectate si cu nivelul de intensitate a sprijinului necesar;

j) evaluare adaptata - diferentiere care se realizeaza la nivelul practicilor de evaluare pedagogica a elevilor, pentru a raspunde cerintelor educationale speciale ale acestora. Evaluarea pedagogica adaptata comporta mai multe niveluri, de la flexibilitatea pedagogica la acomodarea si modificarea de substanta a continutului evaluarii, niveluri care se vor stabili in urma unei evaluari a nevoilor educationale speciale ale elevului. Adaptarea evaluarii, in raport cu nivelul la care se produce, poate fi realizata de catre cadrul didactic de la clasa (daca este vorba de flexibilitate pedagogica sau adaptare) sau de catre echipa multidisciplinara care se ocupa de caz (prin intermediul unui plan educational personalizat). Evaluarea adaptata se face in raport cu gradul de severitate al TSI, cu gradul de afectare a unei abilitati sau a mai multor abilitati scolare;

k) terapii specifice - demersuri prin care abilitatile scolare afectate, fie direct, fie prin prisma caracteristicilor psihologice care sustin invatarea sunt reabilitate. Acestea includ, dar nu se limiteaza la: terapie logopedica, terapie psihomotorie, terapie psihologica, terapie educationala de stimulare cognitiva, terapie ocupationala;

l) masuri compensatorii - strategii de adaptare curriculara instructionala care ii vor permite elevului sa compenseze, din punct de vedere functional, carentele determinate de prezenta tulburarii specifice de invatare. Cuprind masuri, materiale adaptate, tehnologii asistive. Aceste masuri si instrumente de adaptare instructionala respecta principiul egalitatii de sanse, astfel incat elevul cu TSI sa participe autonom la activitatea instructiv-educativa;

m) instrumente compensatorii - instrumente didactice si tehnologice care substituie sau faciliteaza performanta in conditiile existentei unei abilitati deficitare. Instrumentele compensatorii absolve elevul cu TSI de o prestatie care devine dificila din cauza tulburarii, fara sa ii faciliteze, din punct de vedere cognitiv, sarcina de lucru. Utilizarea unor asemenea instrumente nu se realizeaza la nivelul intregii clase. Cadrele didactice, pe baza indicatiilor psihologului clinician/profesorului de sprijin/profesorului psihopedagog/logopedului/profesorului consilier scolar, permit utilizarea acestor instrumente doar elevilor cu TSI;

n) masurile de dispensare sunt interventii care permit elevului sa nu realizeze

anumite activitati care, din cauza tulburarii specifice de invatare, devin extrem de dificile si care nu imbunatatesc procesul de invatare.

Capitolul II

Procedurile de evaluare pentru identificarea tulburarilor de invatare

Art. 6. - Elevii afectati de tulburarile de invatare pot dobandi competentele generale si specifice prevazute de curriculumul national.

Art. 7. - In vederea diagnosticarii elevilor cu tulburari de invatare sunt parcurse urmatoarele etape:

a) Evaluarea psihopedagogica este obligatorie si se refera la stabilirea nivelului de cunostinte la care se situeaza elevul, in raport cu nivelul de scolarizare; stabilirea nivelului de intensitate a sprijinului necesar pentru a face fata cerintelor curriculumului national; stabilirea impactului pe care deficitul functional, in ariile citire, scriere sau calcul matematic il are asupra performantei lui scolare in ansamblu; identificarea strategiilor de invatare pe care elevul le aplica; identificarea inaltei abilitari in dezvoltare (de performanta inalta);

b) Evaluarea complexa este efectuata de catre specialisti (psihologi/profesori consilieri scolari, logopezi, medici etc.) acreditati conform legii, in vederea stabilirea diagnosticului.

Art. 8. - (1) Evaluarea psihopedagogica in vederea depistarii precoce a tulburarilor de invatare se realizeaza de catre cadrul didactic de la clasa pe baza instrumentelor metodologice pentru identificarea elevilor cu risc de a fi diagnosticati cu tulburari specifice de invatare, conform anexei nr. 1.

(2) Instrumentele metodologice sunt completate de catre cadrul didactic numai pentru elevii care prezinta dificultati de invatare si demonstreaza intarzieri in achizitia abilitatilor scolare.

(3) Cadrul didactic semnaleaza parintelui/tutorelui/ reprezentantului legal, profesorului psiholog, profesorului de sprijin, logopedului, profesorului consilier scolar intarzierile in achizitia abilitatilor scolare ale elevului impreuna cu recomandarea efectuarii unei evaluari complexe, daca este cazul.

Art. 9. - (1) Pentru completarea corecta a formularului prevazut in anexa nr. 1 sunt utilizate metode, precum: observarea la clasa, observarea performantelor atipice ale elevilor, observarea stilurilor de invatare.

(2) Observarea la clasa, de catre cadrul didactic, are rolul de a recunoaste potentialele tulburari specifice de invatare, cum ar fi intarzieri si/sau atipii ale procesului dezvoltarii individuale a elevului.

(3) Observarea performantelor atipice se poate face, in prima faza, observand prestatiile scolare ale elevului in diferite arii de invatare care pot fi afectate de tulburare: citirea, scrierea, calculul si rationamentul matematic. Cand un cadru didactic observa asemenea caracteristici, trebuie sa intreprinda activitati specifice de recuperare si dezvoltare. Daca, chiar si dupa asemenea interventii, dificultatile raman, cadrul didactic comunica familiei cele constatate si recomanda consultarea unui specialist care poate certifica prezenta a cel putin unei tulburari specifice de invatare.

(4) Observarea stilurilor de invatare se recomanda in mod special in cazul elevilor cu TSI, in scopul adaptarii strategiilor didactice, in faza formativa, la stilul de invatare al fiecarui elev.

Art. 10. - Evaluarea complexa se realizeaza utilizand metode variate si instrumente psihometrice (teste, probe, chestionare, scale etc.) standardizate si validate conform legislatiei in vigoare. Procesul de evaluare complexa a elevilor in vederea depistarii TSI cuprinde:

a) Evaluare psihologica - presupune evaluarea profilului de functionare neurocognitiva (coeficient de inteligenta verbal, nonverbal, total), profilului comportamental, emotional si motivational-afectiv, precum si a abilitatilor de functionare adaptativa. In vederea stabilirii psihodiagnosticului diferential pot fi efectuate probe specifice de evaluare a atentiei, memoriei, functiilor senzoriomotorii si vizuospatiale, limbajului, abilitatilor de procesare fonologica si a altor functii cognitive implicate in procesul de invatare.

b) Evaluare logopedica - presupune evaluarea limbajului oral, printr-o abordare

componentiala (latura fonologica, lexical-semantică, morfosintactică și pragmatică), limbajului scris: citire (corectitudinea exprimată prin numărul și tipul de erori, fluenta în citire și înțelegerea textului citit), scrierii (componenta grafomotorie, vizuospatială a scrisului, ortografia, punctuația, tipuri de erori în scris și frecvența lor), numeratiei și calculului (citirea și scrierea numerelor, corespondența dintre număr și cantitate, simț numeric - comparații cantitative nonsimbolice, corectitudinii și fluentei în operațiile de calcul, atât în realizarea algoritmilor, cât și în reactualizarea rezultatelor automatizate, utilizării și înțelegerii limbajului matematic, raționamentului matematic).

c) Evaluare medicală - se realizează, după caz, pentru diagnosticul diferențial: evaluare psihiatrică și neurologică, evaluare oftalmologică, evaluare otorinolaringologică (ORL).

Art. 11. - (1) Evaluarea complexă se realizează în conformitate cu prevederile manualelor de diagnostic ICD10 și DSM5 și stabilește tipul de tulburare specifică de învățare, precum și nivelul/gradul de severitate (usor, moderat, sever).

(2) În urma evaluării complexe se eliberează certificatul de diagnostic, cu specificarea nivelului/gradului de severitate.

Art. 12. - Diagnosticul de dislexie, respectiv diagnosticul de disgrafie se stabilesc, de regulă, în clasa a II-a, după ce elevul a parcurs învățarea tuturor literelor. Diagnosticul de discalculie se stabilește, de regulă, în clasa a III-a.

Art. 13. - Diagnosticul de tulburare de învățare se exclude în următoarele cazuri:

- a) coeficientul de inteligență al elevului (IQ) mai mic de 85 (prezenta unei dizabilități intelectuale sau a unui intelect liminar);
- b) deficite senzoriale auditive și vizuale necorectate;
- c) tulburări psihiatrice sau neurologice organice sau functionale de achiziție;
- d) absența oportunităților de învățare (absenteism, spitalizare prelungită, apartenența la grupuri defavorizate, nefrecventarea învățământului prescolar, lipsa exersării, educație precară sau insuficientă);
- e) dezavantaje psihosociale;
- f) alte influențe externe cu relevanță pentru procesul de achiziție.

Art. 14. - Anual se efectuează reevaluări pentru restabilirea gradului de severitate al TSI, în vederea adaptării intervenției, precum și pentru a evita situațiile de acordare a măsurilor de dispensare și instrumentelor compensatorii copiilor diagnosticați greșit.

Capitolul III Intervenția în cazul elevilor cu TSI

Art. 15. - Elevii cu TSI sunt integrați în învățământul de masă.

Art. 16. - (1) După eliberarea documentului prevăzut la art. 11 alin. (2), părintele/tutorele/reprezentantul legal al elevului cu TSI se adresează CJRAE/CMBRAE, în vederea orientării școlare și profesionale a elevului.

(2) Evaluarea elevilor cu TSI prin CJRAE/ CMBRAE se realizează conform prevederilor legale în vigoare.

Art. 17. - (1) Părintele/Tutorele/Reprezentantul legal al elevului cu TSI, după obținerea certificatului de orientare școlară și profesională, se adresează unității de învățământ, în vederea întocmirii Planului educațional personalizat (PEP).

(2) PEP, la care va avea acces elevul în școală și obiectivele specifice de intervenție psihopedagogică în cadrul și în afara școlii, cuprinde:

- a) datele personale ale elevului;
- b) tipologia tulburării (conform diagnosticului);
- c) recomandări cu privire la intervenția individualizată și personalizată;
- d) instrumente compensatorii utilizate;
- e) măsuri de dispensare adoptate;
- f) forme de evaluare/verificare personalizate pe parcursul semestrelor și la evaluările naționale/bacalaureat.

Art. 18. - Obligația de a adapta procesul educativ-formativ la nevoile elevului cu TSI revine unității de învățământ, doar pentru elevii pentru care a fost depus certificatul de orientare școlară și profesională.

Art. 19. - Cu acordul prealabil al consiliului de administratie al unitatii de invatamant si la recomandarea specialistului, pentru fiecare caz in parte, elevii cu tulburari specifice de invatare pot folosi materiale sau instrumente compensatorii, inclusiv tehnologii asistive si de acces, si vor beneficia de evaluare adaptata pe parcursul semestrelor.

Art. 20. - Masurile compensatorii care se pot asigura elevilor cu TSI sunt:

- a) computer/tableta cu software - sintetizator vocal, care transforma tema de citire intr-o tema de ascultare;
- b) aparat de inregistrare care permite elevului sa isi completeze notitele in timpul lectiei (tableta, reportofon etc.), cu respectarea prevederilor legale in vigoare;
- c) harti mentale, mape conceptuale ale unitatii de studiu;
- d) manuale si carti in format digital (audio-book);
- e) dictionare, vocabulare digitale;
- f) tabele cu: lunile anului, anotimpurile, zilele saptamanii, alfabetul, formule, definitii etc.;
- g) texte cu imagini, sinteze, scheme;
- h) prezenta cadrului didactic care sa citeasca itemii textului din manual, sarcinile de rezolvat, chestionarele cu raspunsuri multiple;
- i) computer cu program de scriere video, cu corector ortografic, care permite realizarea unor texte suficient de corecte fara un efort suplimentar de recitare si de corectare a eventualelor greseli;
- j) software pentru realizarea hartilor mentale, mape conceptuale;
- k) fotocopii adecvate ale unitatii de studiu;
- l) dictionar digital (sub forma de tableta sau pe computer);
- m) calculator care sa faciliteze operatiile de calcul;
- n) alte instrumente tehnologice mai putin evaluate, cum ar fi tabela pitagoreica, de masuri, tabel cu formule matematice, scheme conceptuale etc.;
- o) altele, la decizia cadrului didactic.

Art. 21. - Masurile de dispensare care se pot asigura elevilor cu TSI sunt:

- a) dispensarea cititului cu voce tare in fata clasei;
- b) dispensarea citirii autonome a unor texte a caror lungime si complexitate nu sunt compatibile cu nivelul de abilitate al copilului;
- c) cantitatea excesiva de teme pentru acasa;
- d) memorarea poeziilor, formulelor, tabelelor, definitiilor;
- e) dispensarea studierii limbilor straine in forma scrisa sau citita;
- f) efectuarea mai multor teste/evaluari la putina vreme unele dupa altele;
- g) dispensarea scrierii rapide dupa dictare;
- h) dispensarea luarii de notite scrise;
- i) dispensarea copierii de pe tabla, recopierea textelor;
- j) dispensarea respectarii timpilor pentru realizarea sarcinilor de lucru in scris;
- k) scrierea de mana a temelor pentru acasa pentru cazurile severe de disgrafie (se accepta scrierea pe calculator sau transcriere de catre parinte.);
- l) dispensarea memorarii tablei inmultirii;
- m) dispensarea copierii textelor (de exemplu, probleme matematice) de pe tabla sau manuale - compensare cu texte pregatite anticipat, printate si lipite pe caiete (sau lucru direct pe fise);
- n) altele, la decizia cadrului didactic.

Art. 22. - (1) Evaluarea elevilor cu TSI se adapteaza in functie de evolutia particulara a acestora.

(2) Recomandari de evaluare adaptata in raport cu gradul de severitate al TSI:

- a) TSI usoara - abordare prin prisma flexibilitatii pedagogice, adaptari minimale ale instrumentelor si modalitatilor de evaluare;
- b) TSI moderata - adaptari care sunt concordante cu adaptarile curriculare pe care le reclama nevoile educationale ale elevului si care sunt specifice tipului/tipurilor de abilitate scolara perturbata/perturbate;
- c) TSI severa - adaptari si modificari ample, care reclama un proces decizional complex cu mai multi factori de decizie. Decizia este luata in echipa multidisciplinara cu un profesor psihopedagog/de sprijin care se realizeze managementul cazului, impreuna cu profesorul de la clasa.

(3) Recomandarea pentru un anumit tip de evaluare nu va exclude punerea in lucru de catre cadrul didactic de la clasa si a altor tipuri de evaluare adaptata.

Art. 23. - Evaluarea adaptata este asigurata pe parcursul semestrelor astfel:

- a) testele si verificarile se anunta cu cel putin 24 de ore inainte;
- b) se asigura timp suplimentar (30-60 de minute) pentru executia probelor sau se asigura verificari cu mai putine cerinte;
- c) se introduc probe informatizate;
- d) se asigura citirea cu voce tare de catre profesor a sarcinilor de efectuat in timpul verificarilor. Subiectele se citesc pe rand, in ordinea in care se elaboreaza lucrarea;
- e) se asigura folosirea instrumentelor compensatorii atat la probele scrise, cat si la cele orale;
- f) se vor prevedea verificari orale ca alternativa la cele scrise (mai cu seama la limbile straine);
- g) in notarea la probele orale se va tine cont de capacitatile lexicale si expresive ale elevului;
- h) in functie de situatie, evaluarile vor fi concepute astfel incat sa limiteze scrisul (de exemplu, exercitii cu spatiu de completat, exercitii de bifat, unit etc.);
- i) la notarea/evaluarea testelor scrise se va tine cont de continut, nu de forma;
- j) se asigura folosirea calculatorului de buzunar/birou, tabla pitagoreica sau tabele cu formule.

Art. 24. - Recomandarea pentru alegerea si asigurarea instrumentelor compensatorii, masurilor de dispensare si evaluarea adaptata, conform tipului de TSI (dislexie, disgrafie, discalculie), se regaseste in indrumatorul prevazut in anexa nr. 2.

Art. 25. - Activitatile de recuperare individualizata, modalitatile didactice personalizate si, in aceeasi masura, si instrumentele compensatorii si de dispensare sunt comunicate de catre cadrul didactic familiei elevului, cu scopul de a asigura un instrument util continuitatii didactice si stabilirii de comun acord cu familia a masurilor intreprinse.

Art. 26. - (1) PEP se elaboreaza, de regula, in primul semestru al anului scolar si contine informatiile prevazute la art. 17 alin. (2), pentru fiecare dintre disciplinele care sunt implicate in tulburarea specifica.

(2) Pe baza Planului educational personalizat, in limitele legislatiei in vigoare, se stabilesc modalitatile de evaluare si verificare pe parcursul anului scolar sau la finele ciclurilor de invatamant.

Art. 27. - Adaptarea procedurilor de examinare la evaluarea nationala pentru absolventii clasei a VIII-a si examenul national de bacalaureat, in cazul elevilor cu TSI orientati scolar si profesional, se face prin:

- a) asigurarea unui timp suplimentar din timpul alocat initial pentru elaborarea lucrarii;
- b) in cazul elevilor cu dislexie citirea subiectelor este asigurata de catre un profesor asistent; subiectele se citesc pe rand, in ordinea in care se elaboreaza lucrarea;
- c) in cazul elevilor cu disgrafie elevul are dreptul la evaluare orala sau va dicta continutul lucrarii catre un profesor asistent;
- d) in cazul elevilor cu discalculie se asigura folosirea calculatorului de buzunar/birou, tabla pitagoreica sau tabele cu formule.

Capitolul IV

Formarea cadrelor didactice

Art. 28. - (1) Formarea cadrelor didactice este un element fundamental pentru a asigura interventia corespunzatoare in cazul elevilor cu TSI.

(2) Ministerul Educatiei Nationale intreprinde toate demersurile pentru introducerea in cursurile de formare continua a cadrelor didactice a notiunilor specifice TSI.

(3) Se vor organiza cursuri de perfectionare/formare continua in domeniul psihopedagogiei tulburarilor specifice de invatare.

(4) Unitatile si institutiile de invatamant preuniversitar, pe baza analizei de

nevoi, stabilesc obiectivele si tipurile de formare continua, inclusiv prin conversie profesionala, pentru angajatii proprii, in conditiile prevazute de Legea educatiei nationale nr. 1/2011, cu modificarile si completarile ulterioare.

Art. 29. - (1) Printre obiectivele programelor de formare se regasesc urmatoarele:

- a) constientizarea parcursului complet de gestionare a tulburarilor specifice de invatare in interiorul unitatilor de invatamant;
- b) cunoasterea caracteristicilor fiecarei tulburari specifice de invatare atat pentru ca asemenea caracteristici justifica interventiile specifice prevazute de lege, cat si pentru a consimti la construirea unei abordari integrate a tulburarii;
- c) principalele instrumente pe care unitatea de invatamant le poate utiliza pentru depistarea precoce a riscului de TSI;
- d) strategii educative si didactice de dezvoltare si de ajutor compensativ;
- e) gestionarea clasei cu elevi cu TSI;
- f) forme adecvate de verificare si de notare;
- g) modalitati de aplicare a masurilor didactice si educative prevazute in PEP;
- h) forme de orientare si de sustinere pentru urmare studiilor;
- i) studierea unor cazuri concrete, a problemelor si parcursului strabatut, a consideratiilor critice verificate si a posibilelor solutii;
- j) modalitati de colaborare a cadrelor didactice cu familia elevului cu TSI si cu profesorul psihopedagog/de sprijin/ profesorul logoped/profesorul consilier scolar.

(2) Categoriile tematice ale activitatilor de formare specifica sunt: normative, organizatorice si gestionale.

(3) Principiul participarii la programele de formare continua a cadrelor didactice in scopul dobandirii de competente in domeniul TSI este acela al accesului larg, nediscriminatoriu, al tuturor cadrelor didactice din sistemul educational preuniversitar, indiferent de tipul de unitate de invatamant/clasa/grupa la care acestea predau, in conditiile formularii unei solicitari, prin care cadrul didactic sa isi exprime interesul pentru formare/ perfectionare in domeniul TSI, solicitare avizata pentru oportunitate de comisia pentru dezvoltare profesionala de la nivelul unitatii de invatamant si aprobata de consiliul de administratie al unitatii de invatamant.

Capitolul V

Rolul factorilor de coordonare, indrumare, control si interventie

Art. 30. - (1) Inspectoratele scolare coordoneaza unitatile si institutiile subordonate in scopul asumarii sarcinilor care le revin privind garantarea dreptului la educatie al elevilor cu TSI.

(2) Tinand cont si de autonomia fiecarei institutii, se intreprind actiuni de tipul:

- a) elaborarea unor protocoale deontologice pentru diseminarea procedurilor si comportamentelor de asumat in privinta elevilor cu TSI (strategii pentru individualizarea precoce a semnalelor de risc si modalitatilor de preluare in grija, intocmirea planurilor educationale personalizate, completarea contractului educational incheiat cu familia);
- b) constituirea unor echipe multidisciplinare formate din tutori de invatare (cadre didactice formate in domeniul tulburarilor specifice de invatare/profesori de sprijin/psihologi/consilieri scolari) pentru implementarea masurilor compensatorii, de dispensare si de evaluare recomandate de specialisti;
- c) stipularea de acorduri (conventii, protocoale, intelegeri) cu asociatiile reprezentative si cu specialisti (psihologi clinicieni, consilieri scolari, logopezi, psihopedagogi, psihomotricieni etc.) specializati in terapii/modalitati de interventie pentru TSI;
- d) organizarea de activitati de formare diversificate, pe baza situatiilor specifice din context si adecvate experientelor, competentelor, practicilor existente in fiecare realitate, astfel incat sa se dea un raspuns formativ exact cerintei efective de suport si luare in considerare.

Art. 31. - (1) Directorul unitatii de invatamant in care sunt scolarizati elevi cu TSI este garantul oportunitatilor formative oferite de unitatea de invatamant si

al serviciilor conexe si este cel care activeaza orice initiativa posibila astfel incat sa se realizeze dreptul la educatie al fiecarui elev. Pe baza autonomiei responsabilitatii in gestionarea resurselor umane ale scolii, directorul unitatii de invatamant va putea evalua oportunitatea de a desemna, dintre profesori, responsabili curriculari cu competente in TSI in clasele unde sunt semnalati elevi cu asemenea tipologii de tulburari.

(2) Atributiile directorului sunt:

- a) garanteaza legatura intre toti subiectii care opereaza in scoala si realitatile teritoriale;
- b) stimuleaza si promoveaza orice initiativa utila cu scopul de a face operante indicatiile convenite cu expertii si familia elevului cu TSI si, in mod special, activeaza interventiile preventive;
- c) transmite familiei comunicarea necesara;
- d) primeste diagnosticul adus de familie, il integreaza in protocol si il impartaseste consiliului clasei;
- e) promoveaza activitati de informare/formare a cadrelor didactice pentru insusirea competentelor specifice;
- f) promoveaza si pune in valoare proiecte tintite, individualizand si indepartand obstacolele, asigurand astfel coordonarea actiunilor (timp, modalitati, finantare);
- g) gestioneaza resursele umane si instrumentale;
- h) prevede modalitatile potrivite de recompensare si recunoastere a unor forme de flexibilitate profesionala;
- i) solicita inspectoratului scolar judetean/Inspectoratului Scolar al Municipiului Bucuresti aprobarea efectivelor de elevi pentru clasele care au in componenta lor elevi cu tulburari specifice de invatare, conform legii;
- j) promoveaza intensificarea raporturilor intre profesori si familiile elevilor cu TSI, favorizand conditiile pentru aceasta si prevazand modalitati potrivite de recunoastere a implicarii profesorilor;
- k) activeaza monitorizarea tuturor actiunilor pornite, cu scopul de a favoriza reproducerea bunelor practici si proceduri sau operarea unor eventuale modificari.

(3) Pentru realizarea obiectivelor prevazute si programate, directorul unitatii de invatamant poate colabora cu un cadru didactic format pentru interventie in TSI cu rol de tutore de invatare/psiholog/consilier scolar/profesor de sprijin, pentru realizarea unor teme de informare, consultanta si coordonare.

(4) Directorii vor putea deveni promotori ai unor initiative dedicate familiilor de elevi cu TSI, promovand si organizand pe langa institutiile scolare, cu sprijinul administratiei locale, a inspectoratelor scolare, sindicatelor la care sunt afiliate unitatile de invatamant - seminare si cursuri informative atat pentru cadrele didactice, cat si pentru familiile elevilor care au copii cu tulburari specifice de invatare.

Art. 32. - (1) In cadrul centrelor judetene de resurse si de asistenta educationala/Centrului Municipiului Bucuresti de Resurse si Asistenta Educationala se organizeaza compartimente de consiliere parentala pentru parintii/ reprezentanti legali care au copii cu tulburari specifice de invatare, cu incadrare in numarul total de posturi.

(2) Aceste compartimente au rolul de a asigura comunicarea si colaborarea intre scoala, familie si specialisti in vederea diagnosticarii si reabilitarii pe tot parcursul scolarizarii a elevilor cu tulburari specifice de invatare.

Art. 33. - (1) Profesorul psiholog/Consilierul scolar/Profesorul de sprijin/Cadrul didactic format pentru interventie in TSI are rol de tutore de invatare pentru a asigura sensibilizarea si aprofundarea tematicilor specifice si a suportului necesar cadrelor didactice direct implicate in interventia in cazul elevilor cu TSI.

(2) Profesorul psiholog/Profesorul consilier scolar, angajat al CJRAE/CMBRAE, care are un parcurs de formare adecvat domeniului TSI, detinand competente profesionale dobandite fie in contextul formal, prin cursuri de formare continua in domeniul TSI, fie prin exercitiul practicii didactice, este persoana-resursa, cu atributii si competente in domeniul TSI, si, impreuna cu profesorul de la clasa din unitatea de invatamant, isi asuma urmatoarele atributii, in relatia cu consiliul profesoral:

- a) furnizeaza indicatii de baza despre instrumentele compensative si masurile de

dispensare cu scopul de a se realiza o interventie didactica, cat mai adecvata si personalizata;

b) colaboreaza, acolo unde este nevoie, la elaborarea strategiilor destinate depasirii problemelor din clasele cu elevi cu TSI;

c) ofera suport colegilor in privinta unor materiale specifice didactice si de evaluare, inclusiv in elaborarea planului didactic personalizat;

d) se ingrijeste de punerea la dispozitie a bibliografiei necesare cadrelor didactice in interiorul institutiei;

e) difuzeaza si face publice informatiile legate de formările specifice sau de aducere la zi;

f) furnizeaza informatii legate de site-uri sau platforme online pentru impartasirea bunelor practici pe tema TSI;

g) indeplineste rolul de mediator intre colegi din aceeasi clasa, cadru didactic si familii;

h) informeaza eventualele cadre didactice nou-venite in clasele cu elevi cu TSI;

i) promoveaza dezvoltarea competentelor colegilor profesori, actionand pentru sustinerea elevilor cu TSI si sprijinirea acestora de catre profesorii clasei.

(3) Pentru indeplinirea atributiilor mentionate la alin. (2) se recomanda incadrarea unui profesor psiholog/profesor consilier scolar la 100 de elevi cu TSI.

Art. 34. - (1) La nivelul unitatii de invatamant, consiliul profesoral si consiliul clasei au responsabilitatea de a impartasi tematica specifica TSI, precum si strategiile de lucru si evaluare specifice acestora, astfel incat intreaga comunitate educationala sa posede instrumentele de cunoastere si competenta necesare interventiei in cazul elevilor cu TSI.

(2) Fiecare cadru didactic pentru el si pentru colegi actioneaza in felul urmator:

a) in timpul primelor faze ale parcursului scolar urmareste achizitionarea premiselor fundamentale si stabilizarea primelor abilitati relative la scriere, lectura si calcul, acordand atentie contextual semnalelor de risc in scopul preventiei si semnalizarii cazurilor;

b) aplica strategii de recuperare;

c) semnaleaza familiei persistenta dificultatilor atunci cand este cazul, chiar in urma interventiilor de recuperare aplicate;

d) ia act de certificarea diagnosticului eliberat de organismele competente;

e) procedeaza, in colaborare cu colegii de la clasa, la documentarea parcursurilor didactice individualizate si personalizate prevazute;

f) aplica strategii educative - didactice de potentare si suport compensativ;

g) adopta masuri de dispensare;

h) aplica modalitati de verificare si notare adecvate si coerente;

i) realizeaza intalniri de continuitate cu colegii din nivelul sau anul scolar precedent cu scopul de a impartasi cu acestia parcursul didactic si educativ efectuat de elevi, in special cei cu TSI, pentru a nu exista o discontinuitate a parcursului urmat.

Art. 35. - (1) Familia are urmatoarele drepturi si responsabilitati:

a) informeaza scoala despre dificultatile copilului, solicitand sa fie luat sub observatie/monitorizat/sprijinit;

b) este informata de catre unitatea de invatamant in legatura cu dificultatile persistente ale propriului fiu sau fiice;

c) cere, din proprie initiativa sau la semnalarea medicului/ psihologului - ales de catre ea/al unitatii de invatamant sau cadrului didactic/logopedului/profesorului consilier scolar/ profesorului de sprijin - ca elevul sa fie evaluat conform modalitatilor prevazute de prezenta metodologie;

d) pune la dispozitia unitatii de invatamant diagnosticul;

e) este de acord cu elaborarea documentarii parcursurilor didactice individualizate si personalizate si este chemata sa intocmeasca impreuna cu scoala contractul educational care prevede autorizarea tuturor cadrelor didactice din consiliul clasei - cu respectarea intimitatii si rezervei asupra cazului - sa aplice orice instrument compensatoriu si strategiile de dispensare considerate potrivite, prevazute de metodologia in vigoare, tinand cont de resursele disponibile;

f) sustine motivatia elevului in efortul scolar si de acasa;

g) verifica in mod regulat indeplinirea temelor incredintate;

- h) verifica aducerea la scoala de catre elev a materialelor cerute;
 i) incurajeaza dobandirea unui grad tot mai mare de autonomie in gestionarea timpilor de studiu, a efortului scolar si a relatiilor cu cadrele didactice;
 j) apreciaza nu numai semnificatia din punctul de vedere al notarii, dar si cea formativa a fiecărei discipline.

(2) In unitatile de invatamant se organizeaza intalniri lunare sau bisemestriale, in functie de posibilitati si de fiecare situatie, cu familiile elevilor cu TSI, astfel incat actiunea cadrelor didactice sa devina cunoscuta, impartasita, si, unde este necesar, coordonata cu actiunea educativa realizata de familie.

Art. 36. - Elevii au urmatoarele drepturi si indatoriri in functie de nevoile individuale:

- a) la o informare clara in privinta diverselor modalitati de invatare si strategii care le pot fi de ajutor pentru a-si atinge maximul potentialului lor;
 b) sa beneficieze de o abordare educationala individualizata/personalizata, dar si de adoptarea instrumentelor adecvate compensatorii, a masurilor de dispensare si a evaluarii adaptate;
 c) acolo unde varsta si maturitatea o permit, pot sugera profesorilor strategii de invatare pe care le-au descoperit si dezvoltat automat;
 d) au datoria de a depune un efort adecvat in procesul de invatare.

Capitolul VI Dispozitii finale

Art. 37. - Anexele nr. 1 si nr. 2 fac parte integranta din prezenta metodologie.

ANEXA Nr. 1

INSTRUMENTE METODOLOGICE pentru identificarea elevilor cu risc de a fi diagnosticati cu tulburari specifice de invatare

Elevul/a:
Scoala:
Clasa:
Data nasterii:
Data completarii:
Perioada de observare la clasa:

NOTA:

Pentru completarea acestui chestionar este necesara o perioada de observare la clasa a elevului de 6 luni consecutive pe parcursul aceluasi an scolar.

Bifati cu „X” itemii observati/constatati la fiecare dintre urmatoarele criterii. [Pentru raspunsurile pozitive („DA”), marcati prin incercuire gradul estimat de severitate a comportamentului observat: usor/moderat/sever.]:

Criteriul I

Elevul nu atinge performanta scolara medie asteptata conform varstei si dezvoltarii sale intelectuale, manifestand deficiente in achizitiile scolare in una sau mai multe dintre urmatoarele arii:

Arii de performanta scolara:		
I.1. Exprimare verbala (orala) Exemple de dificultati (fara a se limita la acestea): are un vocabular sarac, dificultati narative si/sau de conversatie sociala, face frecvent greseli de articulare, pronuntie, acord gramatical, sintaxa a frazei, utilizare a cuvintelor cu sensul cel mai potrivit in exprimarea verbala orala etc.	DA Usor/moderat/sever	NU
I.2. Intelegere (comprehensiune) verbala orala		

Exemple de dificultati (fara a se limita la acestea): nu este interesat de activitatile de ascultare (de exemplu: povesti, texte literare, cantece), are dificultati de a urma instructiunile verbale orale, de a distinge intre sunete sau cuvinte similare, de a-si lua notiite dupa instructiuni prezentate verbal, retine si reda cu dificultate informatiile prezentate verbal etc.	DA Usor/moderat/sever	NU
Arii de performanta scolara:		
I.3. Citit		
a) Fluenta: Exemple de dificultati (fara a se limita la acestea): citeste cu greutate, rar (pe litere, grupuri mici de litere sau silabe), fara intonatie si fara a respecta semnele de punctuatie, ezita sau greseste frecvent in special la cuvintele noi sau cele polisilabice, a celor cu structuri consonantice sau vocalice, face greseli de despartire a cuvintelor in silabe, oboseste foarte repede citind si evita aceasta activitate, pierde randul cand citeste etc.	DA Usor/moderat/sever	NU
b) Corectitudine: Exemple de dificultati (fara a se limita la acestea): nu identifica corect sunetele in cuvant sau cuvintele in propozitii, omite sau adauga litere, silabe, cuvinte, inlocuieste litere cu altele asemanatoare (vizual sau fonetic), inlocuieste cuvintele citite partial cu alte cuvinte asemanatoare, inventeaza cuvinte, inverseaza litere sau silabe etc.	DA Usor/moderat/sever	NU
c) Comprehensiune: Exemple de dificultati (fara a se limita la acestea): citeste fara intonatie, are dificultati in a povesti ceea ce a citit, in a face predictii pe baza textului citit partial, nu intelege ceea ce citeste si nu poate raspunde la intrebari pe baza textului citit etc.	DA Usor/moderat/sever	NU
I. 4. Scris		
a) Rapiditate Exemple de dificultati (fara a se limita la acestea): scrie foarte lent, ramane in urma la dictari, oboseste foarte repede in activitatile care implica scrisul, manifesta aversiune fata de scris si evita aceasta activitate etc.	DA Usor/moderat/sever	NU
b) Corectitudine Exemple de dificultati (fara a se limita la acestea): face frecvent greseli de ortografie si punctuatie, uita sau inverseaza forma literelor sau cifrelor (scrie in oglinda), omite sau adauga litere, silabe, cuvinte, confunda literele asemanatoare vizual, face greseli in redactarea cuvintelor de legatura (adesea lipsesc sau sunt contopite cu celelalte cuvinte mai lungi), face frecvent greseli de scriere dupa dictare sau la copierea unui text (de pe tabla sau carte), face erori sintactice sau de organizare grafica a paragrafelor etc.	DA Usor/moderat/sever	NU
c) Aspect caligrafic Exemple de dificultati (fara a se limita la acestea): scrie greu lizibil, disproportionat, dezorganizat, nu respecta randurile, directia de scris si alineatul, nu asaza corect cifrele unele sub altele etc.	DA Usor/moderat/sever	NU
I.5. Calcul si rationament matematic: Exemple de dificultati (fara a se limita la acestea): prezinta dificultati in invatarea, intelegerea si utilizarea corecta a conceptelor si simbolurilor matematice, nu poate		

efectua sau efectueaza cu dificultate mental operatii de secventiere (de exemplu: numarat din 2 in 2 etc.), operatii matematice simple sau cu trecere peste ordin, invata cu dificultate tabla inmultirii si impartirii, nu intelege cerintele problemelor de matematica, rezolva cu dificultate rationamente matematice simple sau complexe, are dificultati in a interpreta grafice, tabele, scheme sau harti etc.	DA Usor/moderat/sever	NU
--	--------------------------	----

Criteriul II

Elevul nu face progrese suficiente pentru a atinge nivelul mediu asteptat al achizitiilor scolare in una sau mai multe dintre ariile identificate la punctul precedent in ciuda unui efort sustinut de instruire adecvata pe o perioada de timp de 6 luni consecutive.

Astfel, dupa o perioada de observare si instruire adecvata de 6 luni consecutive sunt constatate una sau mai multe dintre urmatoarele conditii:

Elevul manifesta o discrepanta semnificativa intre:		
II.1. dezvoltarea intelectuala si reusita scolara/rezultatele scolare	DA usor/moderat/sever	NU
II.2. sarcinile/activitatile orale si sarcinile/activitatile scrise	DA usor/moderat/sever	NU
II.3. performantele obtinute la diferite discipline scolare	DA usor/moderat/sever	NU
II.4. capacitatea de intelegere si capacitatea de memorare	DA usor/moderat/sever	NU
II.5. efortul depus si rezultatul obtinut	DA usor/moderat/sever	NU

ANEXA Nr. 2

INDRUMATOR

pentru recomandarea/asigurarea instrumentelor compensatorii, masurilor de dispensare, evaluare adaptata, in functie de simptomatologia copiilor cu tulburari specifice de invatare

Abilitatea deficitara	Simptomatologia	Masuri compensatorii	Masuri de dispensare	Evaluare adaptata
	- citire lenta; - citirea nu este cursiva; - citire cu multe greseli (confunda literele, omite sau adauga literele, silabele, cuvintele, inverseaza silabele sau cuvintele scurte, citeste cuvintele distorsionate, incomplete, eronate, repeta silabele din cuvant); - are	- computer/tableta cu software - sintetizator vocal, care transforma tema de citire intr-o tema de ascultare; - aparat de inregistrare care permite elevului sa isi completeze	- dispensarea cititului cu voce tare in fata clasei; - dispensarea citirii autonome a	- testele si verificarile vor fi anuntate din timp; - se asigura timp suplimentar (30-60 de minute) pentru executia probelor sau se asigura verificari cu mai putine cerinte;

Dislexia	<p>dificultati in intelegerea textului citit;</p> <ul style="list-style-type: none"> - dificultati in povestirea textului citit; - dificultati in memorarea textului, poeziei; - este nesigur la citirea unor litere; - a invatat incet si greu literele, citirea silabelor; - greseste frecvent randul in citirea textului; - nu citeste cu placere; - citeste mai greu in fata celorlalti; - oboseste repede in timpul citirii; - dificultati a memoriei de lucru; - capacitate de exprimare deficitara, greutati in gasirea cuvintelor, disgramatism; - dificultati la orientarea in timp si spatiu; - tulburari de atentie; - dificultati la seriere, organizare. 	<p>notitele in timpul lectiei (tableta, reportofon etc.);</p> <ul style="list-style-type: none"> - harti mentale, scheme conceptuale ale unitatii de studiu; - manuale si carti in format digital (audio-book); - dictionare, vocabulare digitale; - tabele cu: lunile anului, anotimpurile, zilele saptamanii, alfabetul, formule, definitii etc.; - texte cu imagini, sinteze, scheme; - prezenta cadrului didactic care sa citeasca itemii textului din manual, sarcinile de rezolvat, chestionarele cu raspunsuri multiple; - altele, la decizia cadrului didactic. 	<p>unor texte a caror lungime si complexitate nu sunt compatibile cu nivelul de abilitate al copilului;</p> <ul style="list-style-type: none"> - cantitatea excesiva de teme pentru acasa; - memorarea poeziilor, formulelor, tabelelor, definitiilor; - dispensarea studierii limbilor straine in forma scrisa sau citita; - efectuarea mai multor teste/evaluari la putina vreme unele dupa altele; - altele, la decizia cadrului didactic. 	<ul style="list-style-type: none"> - se introduc probe informatizate - se asigura citirea cu voce tare de catre profesori a sarcinilor de efectuat in timpul verificarilor Subiectele se citesc pe rand, in ordinea in care se elaboreaza lucrarea; - sunt asigurate folosirea instrumentelor compensative atat la probele scrise, cat si la cele orale - se vor prevedea verificari orale ca alternativa la cele scrise (mai cu seama la limbile straine); - in notarea la probele orale se va tine cont de capacitatile lexicale si expresive ale elevului.
	<ul style="list-style-type: none"> - scriere lenta, pentru indeplinirea sarcinii in scris are nevoie de un timp de executie peste medie; - scriere cu multe greseli 	<ul style="list-style-type: none"> - computer cu program de scriere video, cu corector ortografic, care permite realizarea unor 	<ul style="list-style-type: none"> - dispensarea scrierii rapide dupa dictare; - dispensarea luarii de notite scrise; 	<ul style="list-style-type: none"> - teste si verificarile vor fi anuntate din timp; - se asigura timp suplimentar (30-60 de minute) pentru executia probelor sau

Disgrafie/Disortografie	(confunda literele, omite sau adauga literele, silabele, inverseaza silabele sau cuvintele scurte, scrie cuvintele legate, desparte cuvintele in doua, scrie cuvinte fara sens, fara diacritice, desparte incorect cuvintele in silabe);	texte suficient de corecte fara un efort suplimentar de recitare si de corectare a eventualelor greseli; - software pentru realizarea hartilor mentale, scheme conceptuale; - fotocopii adecvate ale unitatii de studiu;	- dispensarea copierii de pe tabla, recopierea textelor; - dispensarea respectarii timpilor pentru realizarea sarcinilor de lucru in scris; - cantitatea excesiva de teme pentru acasa;	se asigura verificari cu mai putine cerinte; - in functie de situatie, evaluarile vor fi de asa natura incat sa limiteze scrisul (de exemplu, exercitii cu spatiu de completat, exercitii de bifat, unit etc.); - se introduc probe informatizate
	<ul style="list-style-type: none"> - este nesigur la scrierea unor litere; - inverseaza directia trasarii liniilor la scrierea literelor; - tinerea incorecta a instrumentului de scris, obosirea mainii; - scriere urata, dezordonata sau indescifrabila, aspectul general al scrisului este inestetic; - se orienteaza greu in pagina caietului, nu reuseste sa scrie pe linie; - dificultati de scriere dupa dictare; - copiere incorecta; - nu utilizeaza in scriere regulile gramaticale invatate; - la compunere alcatuirea de propozitii este deficitara, incorecta din punct de vedere 	<ul style="list-style-type: none"> - tabel cu lunile anului, zilele saptamanii, anotimpurile, tabel alfabetar; - dictionar digital (sub forma de tableta sau pe computer); - altele, la decizia cadrului didactic. 	<ul style="list-style-type: none"> - scrierea de mana a temelor pentru acasa pentru cazurile severe de disgrafie (se accepta scrierea pe calculator sau transcriere de catre parinte); - dispensarea studierii limbilor straine in forma scrisa; - efectuarea mai multor teste/ evaluari la putina vreme unele dupa altele; - altele, la decizia cadrului didactic. 	<ul style="list-style-type: none"> - sunt asigurate folosirea instrumentelor compensative atat la probele scrise, cat si la cele orale; - la notarea/evaluarea testelor scrise se tine cont de continut, nu de forma.

	gramatical; - nu scrie cu placere.			
Discalculia	<p>- calculeaza lent, nesigur;</p> <p>- dificultati in recunoasterea si scrierea cifrelor, a simbolurilor matematice;</p> <p>- scrierea gresita a cifrelor dupa dictare, citirea cu dificultate a cifrelor scrise;</p> <p>- dificultate in copierea corecta a cifrelor;</p> <p>- omite, scrie in locuri gresite sau schimba locul unor cifre in timpul rezolvarii unor exercitii sau probleme;</p> <p>- notiunea de „cantitate” se formeaza greu;</p> <p>- greutati in invatarea ordinii numerelor (insiruire crescatoare sau descrescatoare);</p> <p>- greutati in efectuarea celor patru operatii de baza;</p> <p>- incurcarea ordinii in efectuarea operatiilor;</p> <p>- efort enorm in memorarea tablei inmultirii;</p> <p>- retine greu expresii, reguli matematice;</p> <p>- efectueaza greu calcule mintale;</p> <p>- transpune cu dificultate problemele in limbaj matematic, extrage cu dificultate esentialul;</p> <p>- dificultati in inceperea de unul</p>	<p>- calculator care sa faciliteze operatiile de calcul;</p> <p>- alte instrumente tehnologice mai putin evaluate, cum ar fi tabela pitagoreica, de masuri, tabel cu formule matematice, scheme conceptuale etc.;</p> <p>- altele, la decizia cadrului didactic.</p>	<p>- dispensarea memorarii tablei inmultirii;</p> <p>- dispensarea scrierii textelor (de exemplu, probleme matematice) de pe tabla sau manuale;</p> <p>- compensare cu texte pregatite anticipat, printate si lipite pe caiete (sau lucru direct pe fise);</p> <p>- respectarea timpilor pentru realizarea sarcinilor de lucru in scris;</p> <p>- cantitatea excesiva de teme pentru acasa;</p> <p>- efectuarea mai multor teste/evaluari la putina vreme unele dupa altele;</p> <p>- memorarea formulelor, definitiilor;</p> <p>- altele, la decizia cadrului didactic.</p>	<p>-testele si verificarile vor fi anuntate din timp;</p> <p>- se asigura timp suplimentar (30-60 de minute) pentru executia probelor sau se asigura verificari cu mai putine cerinte;</p> <p>- se introduc probe informatizate;</p> <p>- se asigura citirea cu voce tare de catre profesor a sarcinilor de efectuat in timpul verificarilor. Subiectele se citesc pe rand, in ordinea in care se elaboreaza lucrarea;</p> <p>- sunt asigurate folosirea instrumentelor compensative atat la probele scrise, cat si la cele orale;</p> <p>- in notarea la probele orale se va tine cont de capacitatile lexicale si expresive ale elevului;</p> <p>- la notarea/evaluarea testelor scrise se tine cont de continut, nu de forma;</p> <p>- se asigura folosirea calculatorului de buzunar/birou, tabla pitagoreica sau tabele cu</p>

	singur a rezolvarii unor probleme.			formule.
--	--	--	--	----------